

BİLGİ NOTU: ANONİM ŞİRKETLERDE GENEL KURUL KARARLARININ YOKLUK VEYA BUTLAN İLE MALUL OLMASINA ÖZET BİR BAKIŞ

AV. HALDUN BARIŞ

Şirketler hukukunda genel kurula ilişkin dava veya itirazlar, uygulamada oldukça sık karşılaşılan bir konudur. Genel kurul toplantısı için gereken hazırlıklar, genel kurulun icrası ve genel kurulda alınan kararlar, şirketler için hayati öneme sahip olduğundan bu kararların usule, yasaya ve dürüstlük kurallarına uygun olması gerekmektedir. Bu nedenle, uygulamada genel kurul kararlarının iptaline ya da yokluk veya butlan ile malul olduğunun tespitine ilişkin pek çok dava açılmaktadır. Bu bilgi notunda, genel kurul kararlarının yokluk veya butlan ile malul olduğu tespitine yönelik açılan davalar, kararlar eşliğinde, özet bir biçimde incelenecektir:

Öncelikle konuya ilişkin TTK 445'te, genel kurul kararlarının iptali düzenlenmesini anlamak gerekmektedir. TTK 445 şu şekildedir:

"446 ncı maddede belirtilen kişiler, kanun veya esas sözleşme hükümlerine ve özellikle dürüstlük kuralına aykırı olan genel kurul kararları aleyhine, karar tarihinden itibaren üç ay içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinde iptal davası açabilirler." (TTK 445)

Görülebileceği üzere, maddede kanuna veya esas sözleşmeye aykırılık durumlarında iptal davası açılabileceği düzenlenmiştir. Bu dava 3 aylık süre içerisinde açılmalıdır ve bu süre hak düşürücü süredir. Öte yandan TTK 445'teki dürüstlük kuralına yapılan kuvvetli atıf, uygulamada da sıklıkla karşılaşılan bir husustur. Bazı Yargıtay kararlarında genel kurul sürecinde yaşanan kanuna aykırılıkların tek başına iptal nedeni olamayacağı, dürüstlük ve iyiniyet kuralları çerçevesinde değerlendirilme yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca maddenin yazılış şekli, genel kurul kararlarına ilişkin hususların öncelikle TTK 445 çerçevesinde ele alınması gerektiği yönündedir.

Kanun koyucu, 446. maddede kimlerin iptal davası açabileceğini düzenlemiş, 447. maddede ise butlan hususunu düzenlemiştir. TTK 447. maddede sayılan butlan sebepleri şu şekildedir:

"Genel kurulun, özellikle; a) Pay sahibinin, genel kurula katılma, asgari oy, dava ve kanundan kaynaklanan vazgeçilemez nitelikteki haklarını sınırlandıran veya ortadan kaldıran, b) Pay sahibinin bilgi alma, inceleme ve denetleme haklarını, kanunen izin verilen ölçü dışında sınırlandıran, c) Anonim şirketin temel yapısını bozan veya sermayenin korunması hükümlerine aykırı olan, kararları batıldır." TTK 447

Konuya ilişkin belirtmemiz gereken temel hususlar ise şunlardır:

-Anonim şirketlerde genel kurul kararları yokluk veya butlan ile malul olduğuna ilişkin dava bir "tespit" davasıdır, bu şekilde açılmalıdır.

-Anonim şirketlerde genel kurul kararlarının butlan veya yokluğuna ilişkin tespit davalarında sonuç açısından bir fark bulunmamakta, farklılıklar sebeplerden kaynaklanmaktadır. Ancak, yokluk veya butlan tespit davaları görülmekte iken de bu durum önem arz etmektedir. Örneğin Pulaşlı, bu hususta genel kurul kararlarının yok olduğuna ilişkin tespit davalarında davalı tarafın davacının kötüniyetli olduğunu ve hakkın kötüye kullanımını öne süremeyeceğini belirtmekte, butlan

iddiasında ise bu hususun değerlendirilmesi gerektiğini belirtmektedir. (*Pulaşlı; Şirketler Hukuku Genel Esaslar, s.355*)

-Ancak Yargıtay kararlarında, genel kurul kararlarına ilişkin yokluk iddiası söz konusu olduğunda da bu iddianın dürüstlük kurallarına uygun olması gerektiği belirtilmektedir. (Yargıtay Kararı - 11. HD., E. 2019/3536 K. 2021/2342 T. 11.3.2021)

-Genel kurul kararlarının yokluk veya butlan ile malul olmasına ilişkin açılan davalarda herhangi süre sınırı bulunmamaktadır. Genel kurul kararlarının iptaline ilişkin açılan davalarda ise 3 aylık hak düşürücü süre (TTK 445) butlan ve yokluk iddiaları söz konusu olduğunda geçerli değildir.

-Genel kurul kararlarının butlanını düzenleyen TTK 447'nin gerekçesinde genel kurul kararlarının butlan ile malul olup olmadığı ve ayrıca iptal edilebilir olup olmadığı hususunun iyi incelenmesi gerektiği belirtilmiştir. Bu husus maddenin gerekçesinde aynen şu ifadelerle açıklanmıştır:

"Şirketin bir kararının, kararın alınmasından yıllar sonra bile butlanının ileri sürülebilmesi tehlikesi ve tehdidi, şirket yönetiminde pahasahiplerinde, alacaklılarda ve sermaye piyasasındaki potansiyel yatırımcılarda büyük tedirginliğe sebep olabilir. Yıllar sonra butlanın mahkemece tespiti ise o kararın kurduğu bir çok ilişkiyi çoğu kez geriye etkili olarak ortadan kaldırır. Bu sakıncası sebebiyle mahkemelerin geçersizlik kararlarını ayrıntılı ve çok yönlü değerlendirmeler sonucu sakınarak vermeleri yanında, kanun koyucunun da iptal edilebilirlik ile butlanın sınırlarını açıkça belirlemesi gerekir." (TTK 447 Madde Gerekçesi)

-Genel kurul kararlarına ilişkin dava açıldığı takdirde hakim, oluşabilecek zararlara ilişkin teminata hükmedebilir. (TTK 448)

-Genel kurul kararlarının iptaline yönelik açılan kötüniyetli davalara ilişkin TTK 451 gereği maddi-manevi tazminat davası açılabilir.

-Usulsüz çağrı Yargıtay'a göre bir yokluk veya butlan sebebi değil ancak şartlar oluştuğu takdirde iptal edilebilirlik nedenidir. (*Yargıtay 11.Hukuk Dairesi E:2014/6070 K:2015/3692*)

-Ana sözleşmeye aykırılık butlan değil iptal sebebidir. (*Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/16817 K. 2015/3322 T. 11.3.2015*)

-TTK 379 ve diğer maddelerden düzenlenen sermayeye ilişkin düzenlemelere aykırılıklar butlan sebebidir.

-Sermaye artırımının açıklanmaması veya payların düşürülmesi, butlan değil iptal edilebilirlik sebebidir.

-Genel kurul kararlarının geçersizliği konusunda Almanya, İsviçre ve ABD gibi ülkelerde sınırlandırmalar bulunmakta, süre sınırı, iyiniyetli kişilerin korunması gibi hususlar bulunmaktadır. Hiç şüphesiz bu durum ticari hayatın devamı ve ticari hayatın hukuki güvenilirliği açısından uygulanmaktadır.

-

Konuya ilişkin kararlar ise şu şekildedir:

"Somut olayda davacı şirketin yetkili temsilcisi olan diğer davacı ...'nın 30.03.2010 tarihinde Türkiye'den çıkış yaptığı, 01.04.2010 toplantı tarihi itibarıyla Türkiye'de bulunmadığı uyumsuzluk konusu olmayıp, anılan genel kurul toplantısının yoklukla malul olduğu tartışmasızdır. Ancak her hak gibi genel kurul kararının yokluğunun ileri sürülmesi de dürüstlük kuralı çerçevesinde mümkündür. Bu açıklamalar ışığında davacı şirket tarafından işbu dava ile yokluğun ileri sürülmesinin hakkın kötüye kullanılması niteliğinde olup olmadığının irdelenmesi gerekir. .... Bu durumda, davalı şirkette büyük hissedar olan davacı şirketin ve onun yetkili temsilcisi olan Dona'nın, müdür ...'ın görev süresi 2010 yılında bittikten sonra davanın açıldığı 2014 yılına değin, ticari ilişkilerinin de devam ettiği yaklaşık 4 yıllık süre zarfında şirkete yeniden temsilcisi tayin edilip edilmediği hususunda bilgi sahibi olmamasının hayatın olağan akışına uygun olmadığı ve basiretli bir tacirden beklenemeyeceği tüm yazışmalarda dava dışı ...'ün muhaap alındığı ve bu nedenle davalı şirketin müdürü olduğunu bildiği gözetilerek, dava konusu 01.04.2010 tarihli toplantıda alınan kararların yokluğunun ileri sürülmesinin hakkın kötüye kullanılması olduğu ve hukuken korunamayacağı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, hükmün temyiz eden davalı şirket yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2019/3536 K. 2021/2342 T. 11.3.2021

"Hukuki yararı olanların, açacakları bir davayla bir kararın batıl olduğunun tespitini isteme hakları mevcuttur. Ancak, bu hakkın da her hak gibi TMK'nın 2. maddesine uygun kullanılması gerekmektedir. Butlana ilişkin tespit talebinin maksatlı, gayrimeşru ve icapsız olarak geciktirilmesi, örneğin bir kararın uygulanmasına ve bu uygulamanın sonuçlarına yıllarca, itirazsız rıza ve tahammül gösterilip de, sonradan butlanının ileri sürülmesi ve bir kimsenin kararın butlanını eskiden beri bilmesine rağmen buna menfaati icabı ses çıkarmayıp da ancak hesaplayamadığı sonuçlarını gördükten sonra kararın butlanının tespitini dava etmesi hakkın kötüye kullanılması olarak nitelendirilmelidir.

(Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2017/1702 E. - 2018/8018 K. , 2015/15625 E. - 2016/3083 K. , 2012/14530 E. - 2014/5252 K. , 2017/4363 E. - 2019/1464 K.)"

"Ayrıca, usulüne uygun çağrı olmadan genel kurul yapılmış olması toplantıya katılmayan ortağa iptal davası açma hakkı vermekle birlikte, genel kurul kararlarının sırf bu nedenle iptali mümkün değildir. 6762 Sayılı TTK'nun 381. maddesi uyarınca genel kurul kararının kanuna, ana sözleşmeye ve afaki iyiniyet kurullarına aykırı olması gerekir. ... artık sermaye artırımına ilişkin bir kısım usulü işlemlerin eksik veya hatalı yapılması, yasaya, ana sözleşmeye ve afaki iyiniyet kurullarına aykırılığı bulunmayan genel kurulun iptalini gerektirmez."

Yargıtay 11.Hukuk Dairesi E:2014/6070 K:2015/3692

"Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, davalının davacı şirket aleyhine açtığı davaların tamamının reddedildiği, bu davalarda alınan bilirkişi raporlarında davaların soyut iddialarla açıldığının belirtildiği, davalının dava hakkını kötüye kullandığı ve maddi tazminat talebinin yerinde olduğu ancak genel kurul kararlarının iptali davası açılması sebebiyle herhangi bir maddi zararın doğduğu hususunun davacı tarafça ispatlanamadığı gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 5.000,00 TL manevi tazminatın davalıdan tahsiline, maddi tazminat talebinin reddine karar verilmiştir. ... usul ve kanuna uygun bulunan hükmün ONANMASINA" Yargıtay 1. Hukuk Dairesi, 7.2.2012, E. 2011/9449, K. 2012/1505

"6102 sayılı TTK'nın 445. maddesine göre ana sözleşmeye aykırılık butlan değil iptal sebebidir. Aynı Yasa'nın 446. maddesi uyarınca iptal davasının yönetim kurulu üyelerinden her birinin açabileceği düzenlenmişse de davacı dava tarihi itibarıyla yönetim kurulu üyesi olmadığından bu davayı açamaz. Bir an için bu davayı açabileceği kabul edilse de, TTK'nın 445. maddesine göre iptal davasının karar tarihinden itibaren üç ay içinde açılması gerekir. Ancak geçirildikten sonra 05.07.2013 tarihinde açıldığından davanın bu sebeplerle reddi gerekirken yerinde olmayan yazılı gerekçeyle reddi doğru değilse de sonucu itibarıyla doğru bulunan mahkeme kararının yukarıda açıklanan gerekçeyle HUMK'nın 438. maddesinin son fıkrası uyarınca onanmasına karar vermek gerekmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/16817 K. 2015/3322 T. 11.3.2015

"Bölge Adliye Mahkemesince sermaye artırımına neden gerek duyulduğunun açıklanmaması ve davacılar paylarının düşürülmesi nedeniyle TMK 2. madde gereğince de kararın batıl sayılması gerektiği sonucuna varılmışsa da kanuna, esas sözleşme hükümlerine ve dürüstlük kuralına aykırılık halleri TTK'nın 445. maddesinde "iptal" sebebi olarak gösterilmiş olup, devam eden TTK 446. maddesi gereğince de anılan karara olumsuz oy veren ve bu muhalefetini tutanağa geçirten kişiler tarafından iptal davası açılabilir. Buna karşın somut olayda, anılan karar aleyhinde davacılar tarafından olumsuz oy verilmişse de oylama sonrasında tutanağa geçirilen muhalefetleri bulunmadığı gibi, 6102 sayılı TTK 447. maddesinde genel kurul kararlarının butlan halleri düzenlenmiş olup, sayılan butlan hallerinin hiç birinin somut olayda bulunmadığı da açıktır. Anılan düzenlemeler karşında davaya konu 2014 yılı Olağan Genel Kurulu'nda sermaye artırımına ilişkin kararın, yazılı şekilde butlanına karar verilmesi doğru görülmemiş, kararın bozulması gerekmiştir." Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2020/2074 K. 2021/3208 T. 1.4.2021

Yargıtay Kararları:

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2019/3536 K. 2021/2342 T. 11.3.2021

Yargıtay 11.Hukuk Dairesi E:2014/6070 K:2015/3692

Yargıtay 1. Hukuk Dairesi, 7.2.2012, E. 2011/9449, K. 2012/1505

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2014/16817 K. 2015/3322 T. 11.3.2015

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2020/2074 K. 2021/3208 T. 1.4.2021

PULAŞLI, Hasan, Anonim Şirketlerde Genel Kurul Kararlarının Sakatlığı ve Müeyyidesi, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Y.2013, Sa. 1-2

PULAŞLI, Hasan: Şirketler Hukuku Genel Esaslar, Adalet Yayınevi, 7. Baskı, Ankara 2021

ŞENER, Oruç Hami: Ortaklıklar Hukuku, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2019

YILMAZ, Yunus: Anonim Şirketler Genel Kurul Kararlarının Geçersizliği, Ankara Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010